

Düşün, düşün...

Haftalık Düşünce Özgürlüğü Bülteni (Sayı 18/21, 7 Mayıs 2021)

Geçen hafta neler oldu?

- Türkiye'nin tartışmalı "tam kapanma" uygulaması devam ediyor. İçişleri Bakanlığı, 20 sektörün muaf tutulduğu kapanmada 3 milyondan fazla kişinin çalışma izin belgesi aldığını açıklarken; turistler, cami cemaatleri de günlük etkinliklerine devam ediyor. RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, kanallara gönderdiği genelgeyle ilgili yayınlarda "kalabalıkların değil boş sokak ve caddelerin" görsellerinin kullanılmasını [istedi](#). Türkiye'nin aşı stokuna ilişkin endişeler devam ederken; Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, "mayıs sonuna kadar turistlerin görebileceği herkesin aşılacağı" müjdesini(!) verdi. Sağlık Bakanlığı'nın açıklamalarına göre nüfusun yalnızca %11'i aşılandı. Aşıya ulaşamayan binlerce işçi üretime zorlanmaya devam ediyor.
- İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün "toplumsal olaylarda kolluğun görüntüye alınmasını yasaklama" genelgesi, CHP ve çok sayıda baro yönetimi tarafından yargıya taşındı. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu genelgeyi "kolluğun özel hayatının gizliliğini koruyoruz" diyerek savundu! "Görev başında memurun özel hayatı mı olur?" bir yana, Anayasal bir hak olan haber alma ve yayma hakkı genelge ile kullanılamaz hale getirilmek isteniyor. Türkiye; sokakta yürüyenin de, hak arayanın da sürekli artan ve pervasızlaşan kolluk şiddeti karşısında tek koruma aracının bu görüntüler olduğu bir ülke...
- İçişleri Bakanlığı'nın tam kapanma genelgesinde yer almamasına rağmen fiilen uygulamaya koymaya çalıştığı alkol satış yasağı, şimdi de valilikler eliyle sürdürülüyor. Birçok valilik, İl Hıfzıssıhha Kurulu kararıyla 17 Mayıs'a kadar alkol satışlarına yasak getirmeye çalışıyor. Valilikler, kararın "oybirliğiyle" alındığını ileri açıklasa da; çok sayıda belediye, karardan haberdar olmadıklarını açıkladı. Valiliğin yasak kararı aldığı iller arasında turizminin başkenti Antalya ve İzmir de var.
- MHP lideri Bahçeli sürpriz bir açıklama ile "100 maddelik Anayasa taslağı" önerisini açıkladı: temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırıldığı ifadelerin çıkarılması, Merkez Bankası'nın Anayasal kuruluş statüsüne kavuşturulması, TBMM'nin güçlendirilmesi, Cumhurbaşkanlığı seçim ve işleyişinde değişiklik önerileri de [yer alıyor...](#) Cumhurbaşkanlığı sistemini tahkim eden tasarı Anayasa Mahkemesini "yüksek mahkeme" statüsünden çıkarıyor.
- Türkiye, hemen her yıl olduğu gibi, 2021 yılında da Dünya Basın Özgürlüğü Günü'ne karanlık bir tabloyla girdi. *Detaylar bültende...*
- Erdoğan'ın İnsan Hakları Eylem Planı'nı açıklamasının üzerinden geçen iki ayda hak ihlalleri hız kesmedi. *Detaylar bültende...*
- AYM Başkanı; Türkiye'de bireysel başvuru hakkının insan haklarının gelişimi açısından önemli bir adım olduğunu, ancak mahkemelerin "objektif etkiyi uygulamaması" sonucu iş yüklerinin arttığını ifade ederek, "İş yükü konusunda tek rakibimiz var. O da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi" dedi.

- Rize’de İşkencedere Vadisi’nde AKP’ye yakınlığı ile bilinen Cengiz İnşaat tarafından yapılmak istenen taş ocağına karşı direniş sürdürülürken; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın, şirkete yeni bir taşocağı açılması için izin verdiği ortaya çıktı.
- Boğaziçi Üniversitesi bileşenleri; Melih Bulu’nun rektör atanmasından bu yana üniversitedeki tahribatı, yaşanan akademik, etik ve özgürlük ihlallerini 40 maddelik “[Hasar Tespit Raporu](#)” ile derledi.
- bianet’in derlediği verilere göre; erkekler Nisan’da en az 17 kadını öldürdü, 9 kadına tecavüz etti; en az 13 kadının ölümü de basına şüpheli olarak yansdı. [Detaylar için...](#)
- Resmi verilere göre; tüketici enflasyonu Nisan ayında yüzde 17,14’e yükselerek, son 23 ayın zirvesini gördü. Merkez Bankası faiz oranını yüzde 19 düzeyinde sabit tuttu.
- Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Erdoğan, kamu idarelerinde görevli bütün personelin disiplin amirliği yetkisine sahip oldu.

Düşünce ve ifade özgürlüğü gündemini takip ettiğimiz haftalık video programımız “[COGITO ERGO SUM](#)” her hafta [YouTube](#) kanalımızda yayında...

Tüm video bültenlerimize erişim için [tıklayınız...](#)

"Basın Belada"

Türkiye Gazeteciler Sendikası’nın paylaştığı verilere göre, son bir yılda 128 davada 274 gazeteci yargılandı. Sonuçlanan davalarda gazeteciler toplam 226 yıl 8 ay 25 gün hapis cezasına mahkûm edildi. 101 gazeteci hakkında soruşturma açıldı. 57 gazeteci toplamda 144 gün gözaltında kaldı. 44 gazeteci fiziksel saldırıya uğradı. 62 haber sitesi ve 1.411 haber içeriği

sansürlendi. RTÜK 41 defa yayın durdurma cezası; Basın İlan Kurumu gazetelere toplam 212 gün ilân kesme cezası verdi. Onlarca gazeteci hâlâ cezaevinde tutuluyor. [Detaylar için...](#)

BİA’dan 3 aylık medya gözlem raporu

Bağımsız İletişim Ağı (BİA) Ocak-Şubat-Mart 2021 Medya Gözlem Raporu’nu yayımladı. Rapora göre; yılın ilk 3 ayında görülen 83 davada en az 228 gazetecinin “örgüt propagandası” ve “örgüt üyeliği” başta olmak üzere, 24 farklı suç isnadıyla yargılanmasına devam edildi. 9’u

mahkum edildi. En az 149 haber bağlantısına erişim engeli getirildi. RTÜK, haber ve program yayınlarından dolayı TV kuruluşlarına 57 idari para cezası ve toplam 22 yayın durdurma cezası verdi. *Detaylar için...*

“Gazeteci Yargılamalarının Anatomisi”

Press in Arrest, takip ettiği davaların verilerini ve bu verilerin analizlerini içeren “Türkiye’de Gazeteci Yargılamalarının Anatomisi” başlıklı bir rapor yayınladı. 2018’den bu yana, 356 gazetecinin yargılandığı 240 ayrı davanın duruşmalarından elde edilen veriler, ceza hukuku tedbirlerinin gazetecilerin yasal faaliyetlerini hedef alacak şekilde sistematik kullanıldığını

ortaya koyuyor. Rapor; dört temel başlık altında sistematik insan hakları ihlallerine dair kanıtlar sunuyor. *Detaylar için...*

Kadın gazeteciler en fazla Türkiye’de şiddete maruz kalıyor

Gazetecilikte Kadın Koalisyonu’nun 2021 yılının ilk dört ayında derlediği verilere göre, dünya genelinde kadın gazetecilere yönelik şiddet vakaları en çok Türkiye’de kaydedildi; 114 kadın gazeteci yargı yoluyla taciz, saldırı ve tehdidin hedefi oldu; 50’si paylaşımları ya da haberleri nedeniyle hakim karşısına çıktı; 3’ü hapse mahkum edildi. *Detaylar için...*

Dicle Fırat Gazeteciler Derneği Nisan Raporu

Dicle Fırat Gazeteciler Derneği’nin derlediği verilere göre, Nisan ayında en az 9 gazeteci gözaltına alındı; 2 gazeteci hakkında soruşturma, 5 gazeteci hakkında da dava açıldı, 60 gazetecinin yargılandığı 24 ayrı davanın duruşması görüldü. RTÜK yayın kuruluşlarına 5 ayrı ceza uygularken, 19 haber ile 17 internet sitesi sulh ceza hakimlikleri kararıyla sansürlendi.

Taş ocağına karşı mücadele eden köylüler gözaltına alındı

Rize’nin İkizdere ilçesinde yöre halkının tepki gösterdiği taş ocağı inşaatında pandemi yasaklarına rağmen Jandarma ve iş makineleri çalışmayı sürdürürken, taş ocağını protesto eden köylülerse yine gözaltına alındı. En az 5 kişi gözaltına alınırken, iş makinalarına karşı

kendilerini ağaçlara zincirleyen kadınları jandarma zor kullanarak vadiden çıkardı.

Erdoğan'ın reform ilanından sonra hak ihlali yaşanmayan gün yok

CHP'nin derlediği verilere göre; Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "İnsan Hakları Eylem Planı"nı açıklamasının üzerinden geçen iki aylık sürede, insan hakkı ihlalinin yaşanmadığı gün neredeyse yok. 64 toplantı ve gösteri, 96 ifade ve basın özgürlüğü hakkı, 101 yaşam hakkı, maddi ve manevi bütünlüğü ihlal ve işkence ve kötü muamele ihlali gerçekleşti. Resmi verilere göre,

sadece Mart ayı içerisinde 5 bin 478 kişi hakkında sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek işlem yapıldı 261 kişi gözaltına alındı, 11 kişi tutuklandı.

1 Mayıs gözaltıları

1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nde düzenlenen eylemlere, 'salgın önlemleri' gerekçesiyle müdahale edildi. Emniyet, ülke genelinde kanuna aykırı olarak düzenlendiğini öne sürdüğü 29 eylemde toplamda 394 yurttaşın gözaltına alındığını açıkladı. Yaşanan polis şiddetini görüntüleyen gazeteciler, Emniyet'in

yayınladığı hukuksuz ve kanunsuz genelge gerekçe gösterilerek engellendi. İstanbul'da gözaltına alınan ve serbest bırakılan 256 kişiden 8'i hakkında adli kontrol kararı verildi. Yurttaşların tamamına koronavirus tedbirlerine uymadıkları gerekçesiyle toplam 888 bin 64 lira para cezası uygulandı.

MHP gazetecileri hedef almaya devam ediyor

MHP lideri Devlet Bahçeli'nin "yeni anayasa" açıklamasını Habertürk TV programında konuklarıyla değerlendiren Ebru Baki, MHP Milletvekili İzzet Ulvi Yönter tarafından hedef gösterildi. "Ebru Baki'nin konuklarından açıklamayı değerlendirmesini isterken tebessüm etmesini" hedef alan Yönter'in açıklamasının

ardından, kanalın Ankara Haber Müdürü Bülent Aydemir sunucuya sahip çıktı; kanal yönetimi Aydemir'in işine son verdi, destek açıklaması kanal arşivinden silindi. Kanalın Genel Yayın Yönetmeni Kürşat Oğuz istifa etti. MHP lideri Bahçeli kanalı boykot çağrısı yaptı.

Savcı, kanser raporunu açıklayan Bülent Şık için cezada ısrarcı

Savcılık, Sağlık Bakanlığı'nın gizlenen kanser araştırmasının sonuçlarını kamuoyuyla paylaştığı yazısı nedeniyle mahkûm edilen akademisyen Bülent Şık hakkında istinaf mahkemesinin verdiği

beraat kararına itiraz etti. Dosyayı Yargıtay'a taşıyan savcılığa göre, kamu sağlığını ilgilendiren verileri paylaşmak "suç"(!) ve "cezalandırılmalı"(!).

Tutuklu gazeteciye gazete kupürleri biriktirmekten hapis cezası

Tarsus (Mersin) 8. Asliye Ceza Mahkemesi; Nisan 2018'den bu yana "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklu bulunan gazeteci İsmail Çoban'ı, cezaevinde daha sonra tekrar okumak üzere kesip arşivlediği Özgürlükçü Demokrasi gazetesinden yazıları gerekçe göstererek, "infaz kurumuna yasak eşya sokma" suçlamasıyla 2 yıl hapis cezasına çarptırdı.

Camide inzivaya gazlı müdahale

Gaziantep'te Furkan Vakfı üyelerinin camide girdikleri inzivaya polis biber gazı ile müdahale etti; cemaatten 8 kişi gözaltına alındı. Furkan Vakfı mensuplarına Adana'da da müdahale edildi. Vakfın Kurucu Genel Başkanı Alparslan Kuytul ve 14 yaşındaki oğluyla birlikte çok sayıda kişi gözaltına alındı.

Referandumda "Hayır" itirazına beraat

2017'deki referandumda sonuçlara itiraz eden ve İstanbul Adliyesi'ndeki seçim kuruluna dilekçe vermek isteyen yurttaşlara açılan dava, 4 yıl sonra sonuçlandı. İstanbul 14. Asliye Ceza Mahkemesi, "adliye binasında kamu düzeninin bozulmasına neden oldukları" ve "kanuna aykırı toplantı ve gösteri düzenlemek" ile suçlanan 7 kişinin beraatine karar verdi.

Aykut Erdoğan hakkında soruşturma

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, CHP Milletvekili Aykut Erdoğan hakkında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başvurusu üzerine, soruşturma başlatıldığını duyurdu. Suç duyurusunda, Aykut Erdoğan'nun sosyal medya hesabından yapılan "siyasi şantaja uğradığını" açıklamasında Erdoğan'ın kişilik haklarına saldırı

olduğu iddia edildi.

İlker Başbuğ'a “darbe iması” davası

Eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un Ocak ayında verdiği röportajdaki ifadeleri davaya konu edildi. “1960'daki askeri darbe öncesi erken seçim ilan edilebilseydi darbenin önlenebileceğini” ifade ettiği için “darbe” imasında bulunduğu öne sürülen Başbuğ'un, “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçlamasıyla 3 yıla kadar hapsi isteniyor.

İmamoğlu'na çifte soruşturma

Cumhuriyet gazetesi yazarı Barış Pehlivan; İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında, “Gülfem Hatun Türbesi'nde elleri arkasında gezinmesi yoluyla saygısızlık yaptığı” iddiasıyla soruşturma başlatıldığını açıkladı. İBB Sözcüsü iddiayı doğruladı. İçişleri Bakanlığı Sözcüsü Mahir Çataklı “soruşturma öncesi ön inceleme yapıldığını, üstelik İmamoğlu'nun HDP'li belediyeleri ziyareti yoluyla suçluyu övmek suçlamasıyla da bir soruşturma başlatıldığını”

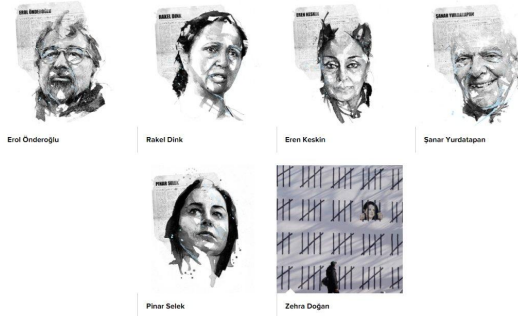
açıkladı.

AYM'den eziyet yasağı ihlali kararı

AYM; Berkin Elvan için Mart 2014'te yapılan eylemde polisin şiddet uyguladığı ve zırhlı aracın altında kalarak ayağı ezilen Şadiye Dilan Doğan'ın başvurusunda “eziyet yasağının ihlali” kararı verdi, 40 bin 500 lira manevi tazminata hükmetti. Birinci derece ve idare mahkemesi kararlarında Doğan kusurlu bulunmuştu. Polis,

yüksek mahkemeye MOBESE kayıtlarını sunmazken, vatandaşlar ve gazeteciler tarafından çekilen diğer görüntüler davanın karara bağlanmasında esas teşkil etti.

IFEX'ten ifade özgürlüğünün yüzleri sergisi

Uluslararası düşünce ve ifade özgürlüğü kuruluşu IFEX'in, Uluslararası İfade Özgürlüğü Projesi işbirliği ile açtığı “İfade Özgürlüğünün Yüzleri” sergisinde dünyanın dört bir yanından aktivistler misafir ediliyor. Aktivistlerin mücadelesini ve devam eden çalışmalarını konu edinen sergide Türkiye'den de yüzler yer aldı. Sergide Rakel Dink, Zehra Doğan, Eren Keskin, Pınar Selek,

Erol Önderoğlu ve Girişimimiz sözcüsü Şanar Yurdatapan başka ülkelerden onlarca aktivistle misafirlerini bekliyor. [Detaylar...](#)

JinNews ve Mezopotamya Ajansı'na erişim engeli

JinNews ve Mezopotamya Ajansı'nın internet sitelerine arka arkaya getirilen erişim engellerine yenileri eklendi. Bu hafta Diyarbakır'daki 3 farklı sulh ceza hakimliğinin verdiği kararlarla yasaklanan haber sitelerinden JinNews, son 15 günde 6. kez sansürlenmiş oldu.

AKP'yi eleştiren mülteci hakkında sınır dışı kararı

Furkan Vakfı üyelerine yönelik müdahaleyi AKP'nin kongre görüntüleriyle birlikte paylaşan ve gözaltına alınan bir mülteci, "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" ile suçlandı, hakkında "sınır dışı edilme" kararı verildi.

Van'da 5 yıldır süren eylem yasağı yine uzatıldı

Van'da anayasal güvence altındaki toplantı ve gösteri hakkını 5 yıldır kesintisiz bir şekilde yok sayan valilik, kent genelindeki eylem yasağını 4-18 Mayıs tarihleri arasında 15 gün süreyle daha uzattı.

Yargıtay'ın Vartinis Katliamı Davası kararı

Yargıtay 1. Ceza Dairesi, beş yılın ardından, 1993 yılında Muş'ta aynı aileden 9 kişinin yanarak öldüğü Vartinis (Altınova) katliamıyla ilgili davada, dönemin İlçe Jandarma Komutanı Yüzbaşı Bülent Karaoğlu hakkında verilen beraat kararını, davanın zaman aşımına 2 yıl kala bozdu. Biri özel hareketçi, ikisi asker olmak üzere üç sanık hakkında verilen beraat kararını ise onadı.

AİHM: "Yolsuzluk haberlerine yayın yasağı" ifade özgürlüğü ihlali

Dört bakanla ilgili başlatılan "yolsuzluk" soruşturmasıyla ilgili haberlere yayın yasağı getirilmesini AİHM'e taşıyan gazeteci Banu Güven'in başvurusu sonuçlandı. Mahkeme, idarenin kararının "ifade özgürlüğü ihlali" olduğuna hükmetti. Güven'in Anayasa

Mahkemesi'ne başvurusu, "karardan doğrudan etkilenmediği" gerekçesi ile reddedilmişti.

AİHM: Kerestecioğlu'nun ifade özgürlüğü ihlal edildi

AİHM; HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili yaptığı başvuruda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesi'nde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmetti, 5 bin Euro manevi tazminat ile 4 bin Euro mahkeme masrafı ödenmesine karar verdi.

DÜŞÜNCE SUÇU DURUŞMALARI

*** Pandemi önlemleri kapsamında duruşmaların görülmesine ara verilmiştir.